

Forberede og ta eksamen

Her har vi samlet informasjon du trenger for å forberede elevene dine til eksamen.

Sist endret: 13.10.2021

[Ta fag som privatist](#)

[Administrere eksamen](#)

Før eksamen

Hva er nytt ved eksamen?

Fritak for eksamen i skriftlig sidemål for 10. trinn

Kandidater som har fritak for vurdering med karakter i skriftlig sidemål skal kun ha en eksamensdag i norsk hovedmål. Ordningen trer i kraft fra og med våren 2022.

Eksamen i nye læreplaner

Vi har samlet informasjon om eksamen etter nye læreplaner.

Årets eksamensveiledninger og annet eksamensmaterieil

Studieforberedende

Nye eksamensveiledninger for våren og høsten og annet materieil

Alle yrkesfagene har en felles veiledning

Yrkesfagveiledning til sentralt gitt skriftlig eksamen

Eksamen skal besvares på norsk eller samisk dersom annet ikke er oppgitt

Gamle eksamensoppgaver

Oppgavene skal ikke være hemmelige for elevene, men de er passordbeskyttet på grunn av opphavsretten. Skolene har fått tilsendt passord de skal dele med sine elever.

De som er privatister, må kontakte eksamenskontoret i sitt fylke for å få passord.

Vi legger bare ut oppgaver og materieil for **de tre siste årene**.

Finn gamle eksamensoppgaver

Fasit

Vi utarbeider ikke fasiter til eksamensoppgavene. Alle sentralt gitte fag har en eksamensveiledning, som gir informasjon om hvordan eksamen skal vurderes. Noen fag har i tillegg sensorveiledning, vurderingsskjema og forhåndssensurrapport.

Eksamensrapporter og eksamenssvar med karakter

Eksamensrapporter

Vi har laget eksamensrapporter i et utvalg fag med sentral sensur på grunnskolen og i

videregående.

Vi lager eksamensrapportene for å

- vise hvordan læreplanen i faget, eksamensoppgavene og eksamensveiledningen henger sammen
- vise karakterstatistikk fra sensuren
- gi konkrete tips til undervisningen

Lærere kan bruke rapportene som et utgangspunkt for samtaler med elevene slik at de får støtte og hjelp til å forstå hvilken kompetanse elevene blir prøvd i og skal vise til eksamen.

Eksamensrapporter

Eksamenssvar med karakter

Vi har i noen fag valgt ut eksamenstekster som har fått ulike karakterer og gitt en begrunnelse for disse karakterene.

Eksamenssvarene kan brukes i samtaler med elevene slik at dere får en felles forståelse for hva som kjennetegner kvaliteten ved eksamenssvar på ulike nivåer i faget.

Spørsmål til refleksjon:

- Med utgangspunkt i eksamensoppgaven: Hvilke kompetansemål i læreplanen mener du eleven får anledning til å vise sin kompetanse i?
- Hva er styrken i eksamensbesvarelsen, og hva kunne vært bedre?
- Hvilke råd ville du ha gitt til eleven for å løfte kvaliteten på eksamensbesvarelsen?
- Hvilken karakter mener du besvarelsen burde få? Begrunn karakteren ut fra kjennetegnene på måloppnåelse som du finner i eksamensveiledningen.
- Ta utgangspunkt i eksamensoppgaven: Hva kan være relevante oppgavespesifikke kjennetegn på at eleven har oppnådd målene på ulike nivåer.

Eksamenssvar med karakter - grunnskole

Eksamenssvar med karakter - videregående

Tilrettelegge for elever med særskilte behov

Noen elever trenger at forholdene blir lagt til rette slik at de får vist kompetansen sin. Eksempler på det er at elevene:

- får lengre tid
- får hvilerom
- får lest opp oppgaveteksten
- får oppgaven på tegnspråk eller punktskrift
- får bruke tale til tekst-program

Hvordan kan elevene få tilrettelagt eksamen?

Eleven eller foreldrene må sende en søknad til rektor. Rektor avgjør om og hvordan forholdene skal bli lagt til rette. Eleven kan få tilrettelagt eksamen selv om hun eller han ikke har vedtak om spesialundervisning.

Trekk av eksamensfag

Eksamen i grunnskolen

På 10. trinn i grunnskolen skal elevene og de voksne deltakerne trekkes ut til

- en sentralt gitt skriftlig eksamen i ett fag
- en lokalt gitt muntlig eksamen

Kommunen har ansvaret for trekk til eksamen.

Eksamen i videregående

Hvilke fag og hvor mange fag elever kan komme opp i, er ulikt for de enkelte utdanningsprogrammene og for vg1, vg2, vg3 og vg4.

Fylkeskommunen har ansvaret for trekk til eksamen.

Om høsten er det bare eksamenstrekk for elever som har rett til ny, utsatt eller særskilt eksamen.

Trekkordning ved eksamen

Under eksamen

Forberedelsesdag og forberedelsesmaterieil

Forberedelsesdeler for videregående

Elevene har møteplikt på forberedelsesdagen. Privatister og elevene finner forberedelsesdelene på forberedelsesdagen kl. 09.00.

Ikke alle fag på videregående har forberedelsesdel. Skolen informerer om hvilke fag dette gjelder.

Tidspunkt for sentralt gitt eksamen

Elevene får **5 klokketimer** til å ta eksamen.

Unntak:

- Operatørfag har eksamen i seks timer.
- Fremmedspråk etter ny læreplan (LK20) har 4 timer

Eksamen starter klokka 09:00 og avsluttes klokka 14:00 norsk tid.

Du kan logge deg inn før eksamenen starter. Da vil du komme til en venteside frem til eksamen starter kl. 09.00.

Kommer du forsent, men før kl 10.00, så mister du den tapte tiden. Møter du opp etter etter klokka 10:00, får du ikke gjennomføre eksamen.

Innlogging på eksamensdagen

[Logg inn for å ta eksamen](#)

Alle skal logge seg inn via Feide eller med brukernavn og passord.

Bruk av hjelpemidler til eksamen

Hva er hjelpemidler?

Med hjelpemidler menes alle kilder og verktøy, både fysiske og digitale, du kan benytte deg av for å besvare eksamen, for eksempel egne notater, bøker, lovlige nettsider eller ordbøker.

Forberedelsesdagen

På forberedelsesdagen er alle hjelpemidler tillatt, inkludert kilder på internett og kommunikasjon med andre.

På eksamensdagen

Hvilke hjelpemidler det er lov å bruke under eksamen avhenger av faget. Eksamenene kan deles i tre kategorier:

1. eksamen med begrenset tilgang til internett
2. todelt eksamen med begrenset tilgang til internett
3. eksamen med fri tilgang til internett

I de fleste fagene er det lov å bruke hjelpemidler som krever tilgang til internett, men i et begrenset utvalg. Utvalget gjøres på forhånd, og skal være kilder som det er relevant å bruke for å svare på eksamensoppgaven.

- Nasjonale føringer for nettbaserte hjelpemidler - grunnskolen
- Nasjonale føringer for nettbaserte hjelpemidler - videregående

Eksamen med begrenset tilgang til internett

De fleste eksamener gjennomføres med begrenset tilgang til internett. På en eksamen med begrenset tilgang til internett, er alle hjelpemidler tillatt, med følgende unntak eller begrensninger:

Internett

- Du har kun tilgang til et begrenset antall nettsider under eksamen.
- Det er bestemt på forhånd hvilke nettbaserte hjelpemidler det er lov å bruke:
 - VIGO har liste over nettressurser for videregående

- Er du praksiskandidat eller lærling kan du se kapittel fire om hjelpemidler i generell veiledning om sentralt gitt eksamen i yrkesfag

Kommunikasjon

- Du har ikke lov til å kommunisere med andre under eksamen, inkludert samskriving, chat eller lignende.
- Å publisere tekst på internett regnes som kommunikasjon.

Dersom du skal ha eksamen i et språkfag (norsk, samisk, finsk som andrespråk, engelsk og fremmedspråk), gjelder også følgende unntak:

Oversettelsesprogram

- Du har ikke lov til å bruke oversettelsesprogrammer eller oversettelsesfunksjonalitet i Word, Pages eller andre verktøy du benytter deg av for å besvare eksamen.

Todelt eksamen med begrenset tilgang til internett

Enkelte fag i grunnskolen og videregående har todelt eksamen. Da har eleven tilgang til ulike typer hjelpemidler på del en og to. For grunnskolen gjelder dette eksamen i matematikk.

For videregående gjelder det

- matematikk
- fysikk
- kjemi
- biologi
- samfunnsøkonomi

Under del en er skrivesaker, passer, linjal og vinkelmåler tillatt.

Under del to er alle hjelpemidler tillatt, med følgende unntak eller begrensninger:

Internett

- Du har kun tilgang til et begrenset antall nettsider under eksamen.
- Det er bestemt på forhånd hvilke nettbaserte hjelpemidler det er lov å

bruke:

- VIGO har liste over nettressurser for videregående
- Er du praksiskandidat eller lærling kan du se kapittel fire om hjelpemidler i generell veiledning om sentralt gitt eksamen i yrkesfag

Kommunikasjon

- Du har ikke lov til å kommunisere med andre under eksamen, inkludert samskriving, chat eller lignende.
- Å publisere tekst på internett regnes som kommunikasjon.

Eksamen med fri tilgang til internett

I videregående er det fri tilgang til internett i sju fag.

Gammel læreplan (LK06):

- SAM3020 Politikk og menneskerettigheter
- SAM3009 Medie- og informasjonskunnskap 2
- SPR3008 Internasjonal engelsk
- SPR3010 Samfunnsfaglig engelsk
- SPR3015 Kommunikasjon og kultur 2
- SPR3017 Kommunikasjon og kultur 3
- SPR3020 Reiseliv og språk 2

Ny læreplan (LK20):

- SAM3055 Politikk og menneskerettigheter
- SAM3049 Medie- og informasjonskunnskap 2
- SPR3029 Engelsk 1
- SPR3031 Engelsk 2
- SPR3034 Kommunikasjon og kultur 2
- SPR3036 Kommunikasjon og kultur 3
- SPR3039 Reiseliv og språk 2

På en eksamen med fri tilgang til internett, er alle hjelpemidler tillatt, med følgende unntak:

Kommunikasjon

- Du har ikke lov til å kommunisere med andre under eksamen, inkludert samskriving, chat eller lignende.
- Å publisere tekst på internett regnes som kommunikasjon.

Dersom du skal ha eksamen i et språkfag (engelsk), gjelder også følgende unntak:

Oversettelsesprogram

- Du har ikke lov til å bruke oversettelsesprogrammer eller oversettelsesfunksjonalitet i Word, Pages eller andre verktøy du benytter deg av for å besvare eksamen.

Bruk av kilder

Bruk av kilder

Hvis kandidaten eller privatisten bruker kilder, skal kildene oppgis slik at sensor kan finne frem til dem. Hvordan kandidatene skal gjøre dette, er omtalt både i eksamensveiledningene og i informasjonsdelen til eksamensoppgaven.

Hva kan være konsekvensen ved uselvstendig kildebruk?

Når kandidaten og privatisten i stor grad klipper og limer fra andres tekster i besvarelsen, kan det være vanskelig å se den individuelle kompetanse. Resultatet kan bli at kandidaten får en lavere måloppnåelse på eksamen enn ellers. Derfor er det viktig at kandidatene lærer å vise til kildene på en ryddig måte, og at de viser at de kan bruke kildene i teksten sin.

Juks og konsekvenser av juks

Hva er juks?

Det kan være ulike regler for hva som er juks på prøver underveis i skoleåret, og hva som er juks til eksamen:

- Kommunisere med andre

- Samskriving, chat, publisering av tekst eller kommentarer på en nettside, og andre måter å utveksle informasjon med andre på er ikke tillatt.
- Bruk av andre hjelpemidler enn det som er tillatt i faget

Bruk av oversettelsesprogrammer er juks

Til eksamen i norsk og andre språkfag skal sensor vurdere elevens egen språkkompetanse. Det er derfor forbudt å bruke oversettelsesprogrammer til eksamen, også programmer som kan benyttes uten tilgang til internett. Det er viktig at elever som skal ta eksamen kjenner retningslinjene for bruk av hjelpemidler og at de vet hva som er konsekvensen av juks og forsøk på juks.

Hva er konsekvensene av å jukse på eksamen?

Konsekvensene av juks eller forsøk på juks er at elevene

- får eksamenen sin i faget annullert
- mister standpunktkarakteren i faget
- tidligst kan ta eksamen ett år etter (gjelder videregående)

Lever eksamenssvar anonymt

Fjern forfatternavn på dokumenter

Pass på at elevene bare bruker kandidatnummeret i eksamensbesvarelsen. De skal ikke oppgi navnet sitt eller navnet på skolen i besvarelsen.

Hvordan får elevene tilgang til eksamenssvaret?

Etter eksamensdagen kan elevene se besvarelsen sin.

For å se besvarelsen sin, må eleven logge seg inn enten med Feide eller med ID-porten.

Etter eksamen

Når er eksamenskarakterene klare?

Elever får vanligvis vite karakteren noen dager etter fellessensuren. Da møtes sensorene for å fastsette endelig eksamenskarakter. For å få eksamensresultatet, må elevene kontakte skolen eller stedet der de meldte seg opp til eksamen.

Datoer for fastsetting av karakter.

Se eksamensveiledningene for hvordan sensor skal vurdere besvarelser i ditt fag.

Hvordan klage på karakteren?

En elev som er misfornøyd med karakteren, kan klage i tråd med disse kriteriene:

- Eleven må klage innen ti dager etter at karakteren er gjort tilgjengelig
- Eleven bør rådføre seg med en lærer før han eller hun klager
- Eleven må levere klagen skriftlig
- Eleven trenger ikke å begrunne klagen
- Eleven må skrive under på klagen
- Eleven skal levere klagen til skolen

Resultatet av klagen kan være at eleven beholder karakteren, eller at eleven får en bedre eller dårligere karakter. Skolen informerer eleven om resultatet av klagen.

Privatister skal sende klagen til eksamenskontoret/privatistkontoret i fylket, eventuelt til skolen der privatisten tok eksamen.

Mer om klagebehandlingen

- [Klagebehandling i grunnskolen](#)
- [Klagebehandling i videregående](#)